

Có thể nói năm 2010 là một năm không may mắn đối với nhiều người trên khắp thế giới

Nhiều người sống trên hành tinh trái đất suốt năm qua cho đến nay và cả trong thời gian tới không khỏi lo lắng vì nhiều người đang phải trải qua những thiên tai, thảm họa môi trường cũng như những đổi thay bất thường của thời tiết.

*Port-au-Prince - Haiti sau động đất, ảnh chụp ngày 17 tháng 1 năm 2010.
AFP PHOTO / OLIVIER Laban-Mattei*

Chuyên mục Khoa học- Môi trường kỳ này, trước khi kết thúc năm dương lịch 2010, xin mời quý vị cùng đi tìm hiểu một số những thảm họa không may đó mà nhiều người trên thế giới phải kinh qua.

Haiti rung chuyển

Có thể nói năm 2010 là một năm không may mắn đối với nhiều người trên khắp thế giới. Một ngày 12 tháng giêng, một trận động đất mạnh độ 7 độ trên thang đo của Richter rung chuyển Haiti giết chết hơn 200 ngàn, làm bị thương 300 ngàn dân cư và o quäc này.

Ngoài ra còn có các trißu ngßi mất nhà cửa do động đất gây ra hßi nßng nß.

Cß thế giới phải chung tay cứu giúp những người nạn nhân động đất tại Haiti, nơi mà cuộc sống của dân chúng vẫn còn khó khăn, nghèo khổ.

Tiếp theo trận động đất tại Haiti, một qußc gia trong khu vực Nam Mỹ phải hứng chịu thảm họa tàn phá dù mức độ thiệt hại ít hơn, đó là Chile.

Vào ngày 27 tháng hai, trận động đất mạnh độ 8,8 độ Richter xảy ra ngoài khơi Vùng Maule của miền bắc Chile. Trận động đất có thể cướp mạng sống của hàng ngàn người khác nhau của Chile từ nam lên bắc.

Theo giới khoa học thì trận động đất tại Chile mạnh độ 8,8 khi cho trái đất bị dịch chuyển 8 centimet, và làm cho ngày trên trái đất bị ngưng 1,26 micro giây.

Sang đầu tháng tư, trình trình núi lửa Eyjafjallajokull ở Iceland hoạt động phun khói bụi khắp các vùng không lưu tại bắc Châu Âu phải đóng không hoạt động để tránh tình trạng tê liệt hàng không tại Châu Âu gây ảnh hưởng dây chuyền đến cho tất cả những chuyến bay ở các châu lục khác đi Châu Âu trong thời gian đó.

Tình trạng này được đánh giá là tồi tệ nhất cho hoạt động đi lại trên thế giới do một thảm họa môi trường gây ra.

Nác Nga khô hạn

◻ *Nháng đám cháy rừng và than bùn ở Nga bùng phát tại cuối tháng 7/2010. AFP Photo.*

Vào mùa hè năm nay, nác Nga phải trải qua một đợt cháy rừng trên diện rộng với vài trăm vụ trên khắp nác Nga, bùng phát tại cuối tháng bảy.

Lý do được cho hay vì thời tiết năm nay nóng và khô hạn đến mức được xem là kỷ lục trong lịch sử nác này. Tại cuối tháng sáu nhiệt độ tại nhiều vùng của Nga lên đến mức 38-40 độ C. Kỷ lục tại vùng Nga - châu Á vượt tới hơn 42 độ C vào ngày 25 tháng sáu; vào ngày 11 tháng 7, một kỷ lục được ghi nhận tại khu vực nác Nga châu Âu là trên 44 độ C.

Tháng tháng Nga Dmitry Medvedev phải tuyên bố tình trạng khẩn cấp tại bảy vùng có cháy rừng. Thời tiết được cho biết lên đến chênh lệch 15 độ la Mã.

Cô Tôn Vân Anh, một người bạn Việt của tôi ở Ba Lan cho biết tình hình tại đó trong năm qua: “Trong năm qua có những bất ngờ mà ngay cả tôi và người bạn ở Ba Lan cũng không thể đoán trước được.”

Ví dụ như hai đợt ngập lụt giữa mùa hè khi không phải mùa, hoặc đợt thu hoạch bông ngắn ngủi. Đó là điều mà người ở Ba Lan chưa hề được chuân bị trước. Chưa có các thành phố mới được đề bạt

và, còn những vùng nông nghiệp khác đến nay đã nửa năm rồi vẫn chưa thể gieo cấy được vì nhà cửa cho người dân lũ lụt. Chỉ trong vòng hai tháng bị hai đợt lụt nặng chìm đến phần nửa diện tích của Ba Lan.

Tình trạng tuy rất tồi tệ hiện nay cũng là khi cần cho khả năng ngập lụt lên cao tại nhiều vùng trũng bị ngập khi tuyết tan. Trong mùa đông này Ba Lan đang có nhiệt độ thấp nhất.

Đợt nước lũ lụt Pakistan tại một khu vực bị ngập lụt Karampur, ngày 11 tháng 8 năm 2010. AFP PHOTO / Asif Hassan.

Lũ lụt Nam Á

Cũng vào tháng bảy, những tỉnh khu vực Nam Á, Pakistan phải hứng chịu một đợt lụt cũng được cho là lịch sử trong mấy mươi năm qua tại quốc gia này.

Đợt lụt có lúc được cho biết gây ngập lụt hàng triệu người dân Pakistan. Nguyên nhân là do mùa mưa kéo dài.

Thiệt hại được chính phủ Pakistan cho hay là khoảng 2.000 người thiệt mạng và khoảng 20 triệu

Tác Giả: Gia Minh, biên tập viên RFA
Thứ Ba, 28 Tháng 12 Năm 2010 22:19

ngườ i dân x này b tác đ ng. Con s này b ng t ng s nh ng ngườ i b tác đ ng b i tr n sóng th n khu v c n Đ D ng h i năm 2004, tr n đ ng đ t Kashmir h i năm 2005 và th m h a đ ng đ t h i đ u năm nay Haiti g p l i.

Liên Hi p Qu c đánh giá đ t lũ t t i Pakistan k t tháng b y và kéo dài sang m y tháng sáu đó gây t n th t v nhân m ng và tài s n mà c n ph i có g n n a t đô la đ c u tr kh n c p.

Tuy nhiên t n th t v kinh t t ng h p l i đ c cho bi t ph i lên đ n c 43 t đô la.

Núi l a ho t đ ng tr l i t i Indonesia cũng gây th m h a cho dân chúng t i đó vào h i tháng 10 năm nay. Núi l a Merapi trên đ o Java phun trào hôm ngày 26 tháng 10 khi n cho g n 20 ngườ i thi t m ng và h ng ngàn dân c ng tr n tri n núi ph i ch y lánh n n.

Trong khi núi l a Merapi ho t đ ng tr l i thì ngoài kh i đ o Sumatra, cách khu v c núi l a Merapi ch ng 1.300 kilômét v phía tây, m t đ t sóng th n x y ra đã dim ch t ít nh t h n trăm ngườ i dân, và c năm trăm ngườ i khác m t tích.

Gi i chuyên gia đ a ch n cho bi t đ t sóng th n do ch n đ ng d i đ i đ ng m nh đ n 7,7 đ Richter gây nên.

Khói và tro trong måt vụ phun trào núi lửa vào ngày 17 Tháng 04 năm 2010 từ Iceland. AFP PHOTO / HALLDOR KOLBEINS.

Nóng khắp các våa xảy ra từ Châu Âu trong mùa hè này, nay Châu Âu đang phải trải qua mùa đông lạnh giá, khåc nghiệt. Khói núi lửa Iceland khiến cho hàng không ngừng hoạt động suốt tháng 4, đến tháng 12 tuyåt gây ách tắc cho nhiều chuyến bay từ các phi trường Châu Âu.

Cå quan Kiểm soát Không lưu Châu Âu cho biết trong ngày 21 tháng 12 våa qua có đến 1.000 chuyến bay từ Châu Âu bị hủy do băng tuyết.

Đến ngày 22 tháng 12, tình hình ách tắc được cho là giảm bớt; tuy nhiên hai phi trường Heathrow, London của Anh và phi trường Frankfurt Đức hoạt động vẫn còn bị cản trở do băng tuyết. Đây là hai phi trường quốc tế bị tác động dữ dội nhất trong đợt băng tuyết và rải Châu Âu.

Giới chuyên gia trong thời gian qua đều có dự báo là tình hình thời tiết khắc nghiệt trên thế giới có những biến động. Và thực tế đã cho thấy những bất thường đó qua những thiên tai xảy ra trong suốt những năm rồi, và trong năm 2010.

Nguyên nhân

Måt trong những nguyên nhân được đưa ra cho những hiện tượng bất thường lâu nay trên trái đất đó là có tác động của tình trạng trái đất ấm dần lên do khí nhà kính công nghiệp xả ra trong suốt bao nhiêu năm qua.

Måt chuyên gia về tình hình biến đổi khí hậu Trái đất, tiến sĩ Nguyễn Håu Ninh, trình bày những điểm về những hiện tượng bất thường của thời tiết trong thời gian qua, trong từng quan với biến đổi khí hậu:

“Năm 2010 là mßt năm nóng nhßt tß trßc đßn nay, so vßi nhßng năm nóng khác nhß 2005, 1998. Tác đßng cßa bißn đßi khí hßu là giá trß cßc đoan thay đßi rßt lßn, ví dß nóng rßt nóng, lßnh rßt lßnh. Tình trßng nóng ß Nga vào mùa hè vßa rßi và nay rßt lßnh ß Châu Âu, Nßi Mông mang nhßng giá trß cßc đoan rßt lßn.

Qua sß lißu hßng chßc năm và hßng trăm năm qua, ngßi ta thßy rßt rõ bißu đß nhißt đß trung bình hßng năm tăng lên, nßng đß khí nhà kính CO2 tăng lên; lßnh khí phát thßi trên thß gißi hßng năm đßa vào khí quyßn có tß lß thußn.

Đß là nhßng minh chßng rõ ràng trong mßi liên quan vßc tăng lßnh khí nhà kính trong bßu khí quyßn, tăng nhißt đß bß mßt trái đßt, sußt hßng trăm năm qua và bßy nhiều năm vßa rßi vßi cßng đß bißn đßng thiên tai ngày càng lßn tßn sußt ngày càng nhißu và phßc pß khßp các châu lßc.”

Các qußc gia trên thß gißi trong hai tußn tß cußi tháng 11 sang đßn đßu tháng 12 vßa rßi cũng đß gßp nhau tßi Cancun, Mexico đß đi đßn nhßng thßa thußn cßt gißm lßnh khí gây hißu ßng nhà kính làm cho trái đßt ßm nóng lên.

Tuy nhiên, tßt cß đßu thßy nhu cßu phßi ra tay hành đßng, nhßng rßi vì quyßn lßi riêng mà mßt thßa thußn mang tính ràng bußc vß các chß tiêu cßt gißm mßi loßi khí gây hißu ßng nhà kính cho trái đßt vßn chßa thß đßt đßc.

Tißn sĩ Nguyßn Hßu Ninh cho bißt nhßng kißn nghß mà gißi khoa hßc đßi vßi tißn trình đi đßn thßa thußn gißa các qußc gia trong vßc hßn chß phát thßi gây hißu ßng nhà kính:

“Gißi khoa hßc trên thß gißi đß đßa ra nhßng đánh giá rßt cß thß vßi hai vßn đß gißm thißu và thích ßng vßi tình trßng bißn đßi khí hßu. Trong lĩnh vßc gißm thißu thì các nhà khoa hßc nêu rõ tình trßng tăng khí nhà kính thß nào, và nhßng đß xußt gißm thißu ra sao.

Tßi hßi nghß Cancun ß Mexico gßn đây bßt đßu có đàm phán đß đßa ra lß trình đß sang năm hßp tßi Nam Phi có thß đßt đßc cß hißp ßc mang tính ràng bußc pháp lý qußc tß đß tißp tßc Nghß Đßnh thß Kyoto ra sao sau năm 2012.

Các nhà khoa học đưa ra lộ trình cụ thể cho chính phủ các nước với các biện pháp cụ thể như trồng rừng, xây dựng đê, chăn nuôi.

Trách nhiệm nay thuộc giai thế kỷ quy, giai kinh doanh của các nước. Chính quyền các nước phải tiếp tục vòng đàm phán tiếp theo, cố gắng thỏa hiệp với nhau để biết giá của M, Trung Quốc, và Ấn Độ là những nước có phát thải khí nhà kính nhiều nhất hiện nay. Tuy đó thì tiếp tục để những việc phát thải khí nhà kính giá cho những đất đai không tăng quá 2 độ C trong thế kỷ này.”

Một kết luận mà hầu như ai cũng thấy là chi phí dùng để hạn chế những tác hại do thiên tai, sự cố môi trường gây nên bao giờ cũng rất lớn; dù vậy với việc thực hiện để tránh tình trạng đó vẫn còn ngoài khả năng hành động.

Khi khoa học - kỹ thuật chưa phát triển thì người ta cho rằng thiên tai là chuyện trời làm; thế nhưng qua thời gian với những tiến bộ khoa học, con người nhận ra được những quy luật của tự nhiên, và họ có thể có những biện pháp để giảm thiểu tác động của thiên tai khi nắm bắt được những quy luật đó.

Thế nhưng, chính những quy luật tự nhiên lâu nay cũng bắt thay đổi mà giai khoa học cũng chứng minh cho thấy điều thay đổi có tác nhân con người góp phần vào.

Mục Khoa học- Môi trường kỳ này tiếp tục tiếp đây; hãy tiếp tục quý vị và các bạn trong chương trình tiếp tục trên làn sóng phát thanh cũng như trang web của Đài Á Châu Tự do.